

Domácí násilí jako sociální problém okresu České Budějovice

Šimová Ivana, Milan Kučera

Domácí násilí je dlouhodobý, opakovaný a stupňující se cyklus násilí, páchaný v soukromí mezi blízkými osobami. Může mít formu fyzického, psychického, sexuálního, ekonomického nebo sociálního násilí, kdy role násilné a ohrožené osoby jsou jasně dané a nemění se. V posledních letech se dostalo do popředí zájmu jak příslušných orgánů, tak veřejnosti, přestože se ve společnosti vyskytuje odjakživa. Začalo být chápáno jako společenský problém a nikoli jako okrajová záležitost, kterou si má rodina vyřešit sama. K tomuto příznivému vývoji u nás přispěla změna legislativy a vyšší zájem veřejnosti. K pozitivním změnám ve společnosti je třeba zvýšit povědomí veřejnosti o této problematice. Cílem výzkumu provedeného v okrese České Budějovice bylo zjistit, jaké povědomí o této problematice má široká veřejnost, přičemž se ověřovaly 3 hypotézy. H1: „Ženy jsou o problematice domácího násilí více informovány než muži“ byla potvrzena. H2: „Veřejnost v okrese České Budějovice není seznámena se změnami týkajícími se řešení domácího násilí zakotvenými v novém zákoně č. 135/2006“ potvrzena nebyla. H3: „Veřejnost je přesvědčena, že domácí násilí se vyskytuje pouze v problémových rodinách“ potvrzena nebyla.

Charakteristika domácího násilí

Domácí násilí je opakované, dlouhodobé a stupňující se násilí, kterého se dopouštějí dospělí nebo mladiství na svých blízkých. Má podobu fyzického, psychického, sexuálního, ekonomického či jiného násilí, nejčastěji jejich kombinace. Domácí násilí je vědomá činnost, která začíná opakujícími se útoky proti lidské důstojnosti, k nim se zpravidla postupně přidávají fyzické útoky a v konečném stadiu mohou být i život ohrožující. Domácí násilí se vyznačuje určitými charakteristickými znaky, dle kterých ho lze identifikovat: opakovanost a dlouhodobost násilí, nárůst intenzity, jasné rozdělení rolí, soukromí, vzájemná blízkost a propojenost ohrožené a násilné osoby (Dufková, I., Zlámal, L., 2005). Probíhá zpravidla v cyklech, přičemž každý cyklus se skládá ze tří hlavních fází (růst napětí, fyzický útok, období líbánek a omlouvání), které se neustále opakují. Intervaly mezi jednotlivými fázemi se postupem času zkracují a intenzita násilí zpravidla roste (Kahoun, V., Kozlová, L., Tóthová, V., 2003; Zimmerlová, P., Čapková, M., 2005). Základní odlišnost domácího násilí od jiných forem násilí spočívá v tom, že se většinou odehrává beze svědků, v soukromí, stranou veřejnosti, mezi osobami, které jsou spojeny intimním vztahem. Proto je domácí násilí jen velmi obtížně prokazatelné (Voňková, J., Huňková, M., 2004).

Důvody, proč násilné osoby páchají násilí, velmi významně souvisejí s výchovou, genderovými stereotypy, kulturními podmínkami a vzorci chování, které jsou připisovány mužům a ženám v pohádkách, příslovích, pořekadlech, školních učebnicích, médiích a v našem každodenním životě. Domácí násilí je vlastně naučené chování, které se násilník naučil jako prostředek řešení problémů, kdy násilným chováním uvolňuje vlastní nespokojenost a současně tak znemožňuje vyjádřit ohroženým osobám jejich potřeby (Kahoun, V., Kozlová, L., Tóthová, V., 2003). Ohrožená osoba si zpočátku odmítá připustit, že se jedná o skutečný problém, nechce si přiznat, že k násilí dochází. Pokud ohrožená osoba vyrůstala v násilnickém prostře-

di, nepřikládá násilí takový význam nebo je považuje za zcela normální. Na druhou stranu mnoho ohrožených osob, které v násilnickém prostředí nevrůstaly, se za násilí, které je na nich páčáno, stydí a nechce, aby o něm kdokoli věděl. Proto se často i mnoho let nechají trápit, ponižovat a bít. Důvodů, proč ohrožená osoba setrvává v domácnosti s násilnou osobou, je však celá řada (ekonomická závislost, láska k násilníkovi, strach o děti, izolace, neznalost pomáhajících organizací atd.) (Szczepaniková, M. et al., 2004, Kahoun, V., Kozlová, L., Tóthová, V., 2003).

Legislativa

Ochrana osob ohrožených domácím násilím je v české legislativě zakotvena v rámci občanského práva, práva přestupkového, rodinného práva, policejního práva a také v trestním zákoně (Vargová, B., Vavroňová, M., 2006). Prvním krokem právní úpravy domácího násilí bylo zavedení skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě do zvláštní části trestního zákona (Zemene, D., 2007). Jedná se o § 215a zákona č. 91/2004 Sb. účinného od 1. 6. 2004. Velkým mezníkem v boji proti domácímu násilí se stal zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon byl přijat dne 14. 3. 2006 s účinností od 1. 1. 2007. Zákonem č. 135/2006 Sb. byl změněn zákon o Policii České republiky (z. č. 283/1991 Sb.), občanský soudní řád (z. č. 99/1963 Sb.), trestní zákon (z. č. 140/1961 Sb.), zákon o sociálním zabezpečení (z. č. 100/1988 Sb.) a zákon o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení (z. č. 114/1988 Sb.) (Voňková, J., 2007).

Čírtková shrnuje nový zákon a s ním související změny do 3 pilířů. Prvním pilířem je policejní zásah, kdy policista může dočasně (na dobu 10 dnů) vykázat násilnou osobu ze společného obydlí. Jde o dočasnou ochranu ohrožené osoby a zajištění jejího bezpečí. Druhý pilíř spočívá v sociálněprávní pomoci poskytnuté ohrožené osobě právě během lhůty deseti dní. Pro zajištění této komplexní poradenské služby byla zřízena

intervenční centra. Ta úzce spolupracují s policií, a to hlavně v těch případech, kdy bylo aplikováno vykázání. Třetí pilíř poskytuje ohrožené osobě možnost navrhnout předběžné opatření, které de facto zajišťuje prodloužení vykázání. Předběžné opatření lze udělat na dobu jednoho měsíce nebo až na dobu jednoho roku (Čírtková, L., 2006).

Od 1. 1. 2009 je vykázání v ČR nově upraveno v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, v § 44 - 47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“.

Výzkumy a statistiky provedené v České republice

Významný výzkum v oblasti domácího násilí v České republice proběhl v roce 2006. Provedla ho agentura STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Moris ČR, a. s. Navázal na výzkum z roku 2001 a zaměřil se na povědomí a postoje veřejnosti k domácímu násilí, zkušenosti veřejnosti s násilím a názory na opatření proti domácímu násilí. V porovnání s rokem 2001 se mínění o problematice domácího násilí zlepšilo (STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Moris ČR, a. s., 2006).

Za zmínku také stojí zjištění Mezinárodního výzkumu násilí na ženách, do kterého se Česká republika zapojila v roce 2002. Výzkum proběhl prostřednictvím Filozofické fakulty UK a Sociologického ústavu AV ČR. Tento výzkum o problematice násilí na ženách proběhl ve více než 20 zemích světa. Z výsledků provedených na území České republiky vyplynulo, že 37 % žen utrpělo v rámci partnerského vztahu alespoň jednu z forem domácího násilí, z toho 41 % žen v průběhu incidentu pocíťovalo, že je jejich život ohrožen (Voňková, J., 2007). K nejčastějším formám násilného chování patřila facka, kopání, strkání, údery pěstí, kousání, tahání za vlasy, pevné sevření či kroucení rukou (Vargová, B., Vavroňová, M., 2007).

V ČR byly v roce 2007 zveřejněny výsledky výzkumu ZSF JU, které se týkaly domácího násilí na mužích a seniorech. Výzkum poukázal i na jiné rizikové skupiny lidí, které jsou rovněž ohroženy domácím násilím. Ukázalo se, že muži se častěji setkávají

spíše s psychickým násilím. Psychické týrání ze strany partnerek nejčastěji zahrnuje emocionální výstupy, chorobnou žárlivost, finanční a emoční vydírání, pomluvy v zaměstnání a na veřejnosti, kontrolu kontaktu s ostatními lidmi, sledování korespondence či telefonních hovorů. Z mužů, kteří se setkali s fyzickým násilím ze strany partnerky, žádný nevyhledal pomoc. Zhruba polovina mužů uvedla, že se fyzickému napadení partnerky nikdy fyzicky nebránila a více než polovina mužů nebyla jeho iniciátorem. Se sexuálním násilím v partnerském vztahu se setkalo jen velmi málo mužů (Buriánek, J. et al., 2006).

V období od 1. 1.–31. 12. 2007 bylo v České republice prostřednictvím intervenčních center celkem evidováno 862 rozhodnutí Policie ČR o vykazání nebo zákazu vstupu, z toho ve 410 případech (47,5 %) rozhodla policie o vykazání a v 368 případech (42,7 %) o zákazu vstupu. Násilím bylo bezprostředně ohroženo 892 dospělých osob, z toho 34 mužů a 858 žen. U dospělých ohrožených osob dominuje věková kategorie 31–40 let (39 %), následují kategorie 41–50 let (25 %) a 21–30 let (16 %). Policejnímu zásahu i násilnému incidentu bylo přítomno 941 dětí. Celkem bylo domácím násilím přímo ohroženo 1833 osob. Z hlediska vztahu mezi násilnou a ohroženou osobou převládá vztah manželský (467 případů - 54 %), dále vztah druh-družka (205 případů), transgenerační vztah (134 případů) a rozvedení manželé (55 případů). Počty vykazání/zákazu vstupu se mezi jednotlivými kraji liší. K největšímu počtu případů došlo v Moravskoslezském kraji (213 případů), Jihomoravském kraji (82 případů), Ústeckém kraji (81 případů) a Středočeském kraji (79 případů). Ke kraji s nejmenším počtem vykazání patří kraje Plzeňský (16 případů) a Liberecký (30 případů). Z celkového počtu 862 případů podaly ohrožené osoby v 337 případech žádost o vydání předběžného opatření, kterým chtěly vykazání prodloužit. V 73,5 % případech soud jejich žádosti vyhověl, ve 14 % žádost zamítl (Vítoušová, P., 2007).

V roce 2007 došlo na území Jihočeského kraje celkem k 50 případům vykazání ze strany Policie ČR. V okrese České Budějovice poskytovalo intervenční centrum ohroženým osobám služby jak v návaznosti na policejní vykazání, tak těm, jež samy přišly do intervenčního centra. Dle statistik za rok 2007 bylo v okrese České Budějovice evidováno celkem 13 rozhodnutí o vykazání. V 7 případech byla podána žádost o předběžné opatření a soud ve všech případech žádosti vyhověl. Ve dvou případech bylo měsíční předběžné opatření prodlouženo až na dobu jednoho roku. Co se týče vztahu mezi násilnou a ohroženou osobou, převládá vztah manželský (5 případů), druh-družka (3 případy), transgenerační (3 případy: syn-matka) a nakonec rozvedení manželé (2 případy). Ve všech případech vykazání byl násilnou osobou muž a ohroženou osobou žena, v 68 % byl spouštěčem násilného incidentu alkohol.

Použité výzkumné metody

V rámci diplomové práce na téma „Domácí násilí jako sociální problém okrese České Budějovice“ byl proveden výzkum, jehož cílem bylo zjistit, jaké je povědomí široké veřejnosti o této problematice v okrese České Budějovice. Pro dosažení vytyčeného cíle byly stanoveny následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: Ženy jsou o problematice domácího násilí více informovány než muži.

Hypotéza č. 2: Veřejnost v okrese České Budějovice není seznámena se změnami týkajícími se řešení domácího násilí zakotvenými v zákoně č. 135/2006 Sb.

Hypotéza č. 3: Veřejnost je přesvědčena, že domácí násilí se vyskytuje pouze v problémových rodinách.

K ověření daných hypotéz byla zvolena kvantitativní metoda výzkumu. Použitou výzkumnou technikou byl dotazník, jehož skladba byla určena na základě obsahové analýzy sekundárních dat.

Hlavním kritériem pro zařazení do výzkumného souboru bylo trvalé bydliště respondenta v okrese České Budějovice, respondenti byli vybráni metodou náhodného výběru. Výzkum byl prováděn v měsících listopad 2007–únor 2008.

Během výzkumu bylo rozdáno celkem 400 dotazníků, z nichž se 355 vrátilo zpět; 46 dotazníků bylo vyplněno nedostatečně, proto musely být vyřazeny. Výzkumný soubor tedy tvořilo 309 respondentů (165 žen, 144 mužů) žijících v okrese České Budějovice. Aby bylo možné srovnávat odpovědi žen a mužů, bylo z výzkumného souboru náhodným výběrem vyřazeno 21 dotazníků vyplněných ženami. Tím se počet respondentů snížil na 288 respondentů: 144 žen a 144 mužů. Návratnost dotazníků činila 89 %, k výzkumu bylo použito 72 % dotazníků.

V dotazniku byly znalosti respondentů hodnoceny podle stanovených kritérií a členěny do tří skupin: dobrá znalost, částečná znalost a bez znalosti.

Výsledky výzkumu srovnávají odpovědi dvou skupin respondentů, žen a mužů.

Výsledky a diskuse

Cílem výzkumu bylo zjistit povědomí široké veřejnosti žijící v okrese České Budějovice o problematice domácího násilí.

K potvrzení či vyvrácení hypotézy č. 3 „Veřejnost je přesvědčena, že domácí násilí se vyskytuje pouze v problémových rodinách“ byla respondentům položena otázka: Myslíte si, že domácí násilí se vyskytuje pouze v problémových rodinách? Problémová rodina byla respondentům definována jako rodina, v níž je např. špatná ekonomická situace, nejednotná výchova, atmosféra chladu, odmítání, agresivity, problémy ve vztahu mezi rodiči atd. Tato hypotéza je jedním z nejčastějších mýtů, které se v souvislosti s domácím násilím vyskytují. Snahou bylo zjistit, zda tento mýtus stále přetrvává. 87 % žen a 81 % mužů bylo přesvědčeno, že se domácí násilí nevyskytuje

pouze v problémových rodinách, opačný názor zastává pouze 13 % žen a 19 % mužů. Tím byla stanovená hypotéza vyvrácena. Domácí násilí se objevuje ve všech rodinách bez ohledu na socioekonomickou úroveň. Dojem, že se týká pouze problémových rodin, může vzniknout tím, že v některých skupinách společnosti je utajováno více než v jiných (Bednář, D., 2006).

Dále měl výzkum přinést odpověď na otázku, zda respondenti vědí o novém zákoně č. 135/2006 Sb. na ochranu před domácím násilím. Jestliže ano, měli v dotazníku vypsát zásadní změny, které nový zákon přinesl. Cílem bylo potvrdit či vyvrátit hypotézu č. 2 „Veřejnost v okrese České Budějovice není seznámena se změnami týkajícími se řešení domácího násilí zakotvenými v novém zákoně č. 135/2006 Sb.“ O existenci zákona č. 135/2006 Sb. vědělo 50 % žen a 56 % mužů, nevědělo o ní 50 % žen a 44 % mužů. Úroveň znalosti změn ze strany respondentů byla hodnocena v členění na dobrou znalost, částečnou znalost a bez znalosti. Za dobrou znalost bylo považováno uvedení alespoň 2 zásadních změn, které nový zákon přinesl, za částečnou znalost byla považována alespoň 1 uvedená změna a jako bez znalosti bylo hodnoceno, pokud respondent uvedl změny špatně, nebyl si jistý nebo žádnou změnu neuvěděl. Dobrou znalost o změnách, které zákon přinesl, mělo 11 % žen a 10 % mužů, částečnou znalost 67 % žen a 85 % mužů a bez znalosti bylo 22 % žen a 5 % mužů. Více než polovina respondentů měla částečnou či dobrou znalost, hypotéza tedy potvrzena nebyla. Je zajímavé, že větší povědomí o zákoně a větší znalosti o změnách měli muži. Respondenti nejčastěji uváděli možnost vykazání na dobu 10 dní a předběžné opatření. Mezi dalšími změnami, které respondenti uváděli, bylo zavedení domácího násilí jako trestného činu. Tato odpověď však byla považována za chybnou.

K zásadním změnám, které nový zákon přinesl, patří: vykazání na dobu 10 dní, předběžné opatření na dobu 1 měsíce až 1 roku, které prodlužuje desetidenní vykazání, a dále zřízení intervenčních center za účelem pomoci obětem domácího násilí.

Celkové srovnání vědomostí žen a mužů mělo potvrdit či vyvrátit hypotézu č. 1 „Ženy jsou o problematice domácího násilí více informovány než muži“. Po zpracování všech otázek, které testovaly vědomosti respondentů, se ukázalo, že o problematice domácího násilí bylo informováno 71 % žen a 68 % mužů, 29 % žen a 32 % mužů o ní informováno nebylo. Ženy jsou tedy více informovány než muži, hypotéza byla potvrzena. Ženy jsou například lépe informovány o příčinách a formách domácího násilí, také byly schopny lépe definovat samotný pojem „domácí násilí“. Oproti tomu muži měli lepší znalosti o institucích, které poskytují pomoc obětem domácího násilí, a lépe se také orientovali v zákoně č. 135/2006 Sb. I když se hypotéza potvrdila, čekali jsme větší rozdíl ve výsledcích. Rozdíl ve vědomostech žen a mužů je totiž nepatrný.

Povědomí široké veřejnosti v okrese České Budějovice o problematice domácího násilí pak bylo vyhodnoceno na základě odpovědí na otázky, zaměřené na zjišťování znalostí respondentů. Bez členění na ženy a muže má o domácím násilí povědomí 69 % respondentů, zatímco 31 % jich o něm povědomí nemá (viz graf č. 1).

Výsledky výzkumu potvrdily i závěry výzkumu Bílého kruhu bezpečí z roku 2006, podle nichž se vnímání problematiky domácího násilí změnilo k lepšímu.

Závěr

Výsledky výzkumu ukázaly, že veřejnost v okrese České Budějovice má o problematice domácího násilí povědomí, přičemž ženy jsou více informovány než muži, i když rozdíl v jejich vědomostech byl minimální. Povědomí veřejnosti o zákoně č. 135/2006 Sb. na ochranu před domácím násilím se prokázalo, více než polovina dotázaných respondentů o tomto zákoně slyšela a byla schopna uvést alespoň základní změny, které zákon přinesl. Malé povědomí však měla o vzniku intervenčních center a o dalších zařízeních, která nabízejí pomoc a podporu osobám ohroženým domácím násilím. O existenci těchto zařízení, která se specializují přímo na osoby ohrožené domácím násilím, neměl skoro žádný respondent ponětí. Výzkum také prokázal, že některé mýty o domácím násilí, např. „Domácí násilí postihuje pouze problémové rodiny“ už ve společnosti nepřetrvávají.

Získané poznatky lze využít k zaměření informační kampaně na oblasti, v nichž se

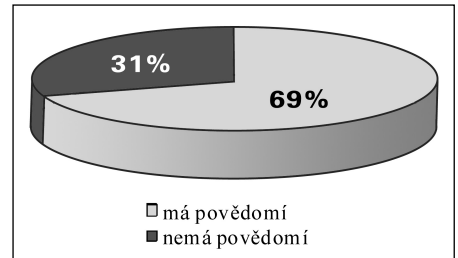
informovanost veřejnosti ukázala jako nedostatečná. Největší nedostatek byl ve znalosti organizací, poskytující pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Kampaně bychom zaměřili právě na tuto oblast.

1 Statistika intervenčního centra v Českých Budějovicích za rok 2007

Literatura:

- Bednář, D. *Domácí násilí jako sociální problém společnosti*. České Budějovice, 2006, 49 s. Bakalářská práce na VŠERS. Vedoucí bakalářské práce Emanuel Pecka
- Buriánek, J. - Kovařík, J. - Zimmelová, P. *Domácí násilí, násilí na mužích a seniorech*. 1. vyd. Praha: Triton, 2006, 108 s. ISBN 80-7254-914-6
- Čírtková, L. *Domácí násilí*. [online]. [cit.2007-11-20] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/2006/03/cirtkova.pdf>.
- Čírtková, L. - Macháčková, R. - Vitoušová, M. *Domácí násilí: přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích: studie*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2002, 143 s. ISBN 80-86284-19-0
- Dufková, I. - Zlámal, J. *Domácí násilí - pracovní manuál*. Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze, Středisko pro výchovu k lidským právům a profesní etiku, 2005, 52 s.
- Dufková, I. - Zlámal, J. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze, Středisko pro výchovu k lidským právům a profesní etiku, 2005, 70 s. ISBN 80-239-5686-8
- Kahoun, V. - Kozlová, L. - Tóthová, V. *Sociální práce*. Praha: Triton, 2003, 336 s. ISBN 80-7254-138-2
- STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR. *Domácí násilí II., Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s.* [online] [cit. 2007-11-20] Dostupné z: http://www.bkb.cz/files/uploaded/UserFiles/File/01_-_informzpra.doc
- Szczepaniková, M. - Žáková, M. - Langhansová, H. *Jak jednat v případech domácího násilí? : praktická doporučení pro příslušníky / příslušnice Policie ČR*.

Graf č. 1: Celkové povědomí široké veřejnosti o domácím násilí v okrese České Budějovice (v %)

Zdroj: Vlastní výzkum

- Brno: Liga lidských práv, 2004, 24 s. ISBN 80-239-2207-6
- Vargová, B. - Vavroňová, M. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci, Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí*. [online] [cit. 2007-11-20] Dostupné z: http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf
- Voňková, J. - Huňová, M. *Domácí násilí v ČR z pohledu práva*. 1. vyd. Stráž pod Ralskem: Justiční akademie ČR, 2004, 248 s.
- Voňková, J. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2007, 87 s. ISBN 978-80-239-9448-3
- Vitoušová, P. *Komentář k analýze dat „Vykázání/zákaz vstupu v ČR“ v roce 2007*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2007.
- Zemene, D. *Problematika domácího násilí v České republice. Policista*, 2007, roč. 13, č. 3, s. 2-5. ISSN 1211-7943
- Zimmelová, P. - Čapková, M. *Terapie pachatelů domácího násilí. Prevence úrazů, otrav a násilí*, 2005, roč. 1, č. 2. ISSN 1801 0261
- Ivana Šimová je doktorandkou na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity. Milan Kučera působí na Krajském ředitelství Policie Jihočeského kraje.*

Belgický systém posuzování pracovní neschopnosti

Rostislav Čevela, Alena Zvoníková, Libuše Čeledová

Na MPSV byl koncem minulého roku ukončen projekt vlámsko-české spolupráce „Celoživotní vzdělávání lékařů lékařské posudkové služby v souladu s implementací směrnice 2005/36/ES“, který byl realizován v rámci spolupráce dané prováděním Dohody o spolupráci mezi vládou České republiky a vlámskou vládou. Projekt garantovala vlámská vláda a realizovala ho instituce Vlaamse Christelijke Mutualiteit (VCM) z Bruselu prostřednictvím Jean-Pierre Descana, vedoucího mezinárodního oddělení Národní křesťanské aliance vzájemného pojištění (ANMC) z Bruselu. Odbornými guaranty projektu za vlámskou stranu se stali Michael Callens, vedoucí lékař Křesťanského nemocenského fondu z Bruselu, a Peter Donceel, profesor revizního a posudkového lékařství a ředitel odboru pracovní a pojistné medicíny a medicíny životního prostředí Katolické univerzity v Leuvenu. Článek prezentuje některé ze získaných poznatků o systému sociální péče v Belgii.

Posuzování pracovní neschopnosti v belgickém systému sociálního zabezpečení

Systém sociálního zabezpečení v Belgii má několik složek: pojištění zdravotní péče, nemoci (pracovní neschopnosti) a invalidity (jako dlouhodobé až trvalé pracovní neschopnosti), důchody, nezaměstnanost, rodinné dávky, pracovní úrazy a nemoci z povolání. Oblast poskytování zdravotní péče a dávek při nemoci, invaliditě a neschopnosti pracovat je upravena zákonem z 14. července 1994 (zákon GVU). V případě pracovní neschopnosti jsou pojištěncům vypláceny dávky ze systému

národního pojištění zdravotní péče, nemoci (pracovní neschopnosti) a invalidity, a to až po jednom měsíci trvání pracovní neschopnosti. Zákon GVU zároveň řeší i pojištění a poskytování dávek u osob samostatně výdělečně činných, ale s odlišnými kritérii. Pro spolehlivé fungování systému je důležitá organizace posudkového a revizního lékařství, kompetence a vzdělávání lékařů sociálního pojištění. Pracovní neschopnost posuzují lékaři sociálního pojištění - tzv. „lékařští poradci“, kteří jsou zaměstnanci fondu, spravujícího citované pojištění a musí dodržovat obecné zásady Národního institutu pro zdravotní pojištění a pojištění nemoci a invalidity (INAMI).

Průběh pracovní neschopnosti

Na počátku pracovní neschopnosti - první čtyři týdny - dostává pojištěnec od svého zaměstnavatele náhradu mzdy. Při vzniku pracovní neschopnosti vydá ošetřující lékař praceneschopnému pojištěnci potvrzení pro zaměstnavatele, bez diagnózy, se stanovením doby pravděpodobného trvání dočasné pracovní neschopnosti. Současně je pojištěnci vydáno hlášení pro příslušný fond, spravující pojištění (dále jen „pojišťovnu“) s diagnózou nemoci a se stanovením doby pravděpodobného trvání dočasné pracovní neschopnosti. Oba doklady musí pojištěnec doručit příslušnému subjektu co